

אינם רשאים. שנצטוינו בכיבושה ובישיבתה. וממאמרם מלחמת יהושע לכבש תבין כי המצוה הזו היא בכבוש. וכן אמרו בספרי (ס"פ עקב) כל המקום אשר תדרוך כף רגלכם בו לכם נתתיו כאשר וכו' אמר להם כל המקום שתכבשו חוץ מן המקומות האלו הרי הוא שלכם או רשות בידם לכבוש חוצה לארץ עד שלא יכבשו א"י תלמוד לומר וירישתם גוים גדולים ועצומים ואחר כך כל המקום אשר וכו'. ואמרו ואם תאמר מפני מה כיבש דויד ארם נהרים וארם צובה ואין מצות נוהגות שם, אמרו דוד עשה שלא כתורה התורה אמרה משתכבשו א"י תהיו רשאים לכבש חוצה לארץ והוא לא עשה כן. הרי נצטוינו בכיבוש בכל הדורות. ואומר אני כי המצוה שהחכמים מפליגין בה והיא דירת ארץ ישראל עד שאמרו (ת"כ בהר פ"ה ה"ד וכע"ז כתובו' קי ב, וש"ג, מלכים ספ"ה) שכל היוצא ממנה ודר בחוצה לארץ יהא בעיניך כעובד עבודה זרה שנאמר כי גרשוני היום מהסתפח בנחלת י"י לאמר לך עבוד אלהים אחרים וזולת זה הפלגות גדולות שאמרו בה הכל הוא ממצות עשה הזה שנצטוינו לרשת הארץ ולשבת בה. אם כן היא מצות עשה לדורות מתחייב כל יחיד ממנו ואפילו בזמן גלות כידוע בתלמוד במקומות הרבה. ולשון ספרי (ראה יב כט) מעשה ברבי יהודה בן בתירה ור' מתיא בן חרש ור' חנניה בן אחי ר' יהושע ור' נתן שהיו יוצאים חוצה לארץ והגיעו לפלטיה וזכרו את ארץ ישראל וזקפו את עיניהם וזלגו דמעותיהן וקרעו בגדיהם וקראו המקרא הזה וירשתה וישבת בה ושמרת לעשות אמרו ישיבת ארץ ישראל שקולה כנגד כל המצות שבתורה:

שו"ת ציץ אליעזר חלק ג (סימן ט פרק ב)

(ח) ומדברי הריב"ש (סימן ק"א) נראה שמפרש בפשטות שגם גמ' דידן סוברת שיש חילוק בין מלחמת מצוה למלחמת הרשות, שכותב בתוך דבריו וההיא דאין צרין אין מקום להזכיר בה דבר מצוה, ומה דבר מצוה יהיה לכל ישראל לצור על עיירות של עכו"ם + מה שלא עלה על דעת הריב"ש ז"ל שיהא בזה דבר מצוה, באה ונהיתה בזמננו ובימינו שצצה ועלתה כפורחת מצוה זו של כיבוש פה בארצנו הקדושה כאן ומקדם בימי יהושע ועיני כל נשואות אל ה' שינחנינו ברוב רחמיו בדרך הסלולה והישרה שלא נחטיא את המטרה ונהיה ראויים לפקידה הגדולה שפקד עלינו ה'. + ובמלחמת הרשות היא ולא במלחמת שבעה עממין, אבל יש בה התר' א' מיוחד שאם התחילו אין מפסיקין ומחללים את השבת לכל צרכי המצור ואפילו שלא מפני סכנה כמו שבא בקבלה עד רדתה ואפ"ל בשבת, עיי"ש, הרי שמכלי להזכיר את הירושלמי סובר הריב"ש לגמ' דידן שיש חילוק בין רשות למצוה ...

(י) ... יוצא לפי פסקו זה של הטור שפוסק שמלחמת מצוה מותר להתחיל אפילו בשבת, שבמלחמת ארץ ישראל של זמננו שאנו נלחמים עם הערבים על כיבוש הארץ אחרי ההכרה החלקית של אומות העולם בזכותינו בארצנו, צריכה המלחמה הזאת להיות מותרת אפילו להתחיל בשבת אם ההתקפה באה לשם כיבוש, וזהו עפ"י דעת הרמב"ן במנין עשין שלו (מצוה ד') שכותב: ואל תשתבש ותאמר כי המצוה הזאת היא המצוה במלחמת ז' עממין שנצטוו לאבדם שנא' החרם תחרימם, אין הדבר כן, שאנו נצטוינו להרוג האומות ההם בהלחמם עמנו ואם רצו להשלים נשלים ונעזבם בתנאים ידועים, אבל הארץ לא נניח אותה בידם ולא ביד זולתם בדור מן הדורות וכו' הרי שנצטוינו בכיבוש בכל הדורות, עיי"ש ביתר אריכות, הרי שסובר הרמב"ן שכיבוש ארץ ישראל נקראת מלחמת מצוה בכל הדורות, ועיי"ש במגילת אסתר מה שכותב בזה בדעת הרמב"ם, והדברים ארוכים...

רמב"ן דברים (פרק כ)

(ח) ויספו השטרים לדבר אל העם ואמרו מי האיש הירא - על דעת רבי יוסי הגלילי (סוטה מד א), כאשר הבטיח הכהן שהשם יושיעם ולא יפקד מהם איש ראוי שיבטחו בו הצדיקים, ויזהירו השוטרים את היראים מעבירות שבידם. ולכך תלתה לו התורה לחזור על ביתו וכרמו ואשתו, לכסות על האחרים שחוזרין בשביל העבירות. ויהיה טעם "פן ימות", שהוא יחשוב בלבו כן וינוס. ועל דעת רבי עקיבא הוא כמשמעו, כי מי שירא אחר הבטחת הכהן איננו בוטח בה' כראוי ולא יעשה לו הנס. וטעם "ורך הלבב", שאינו בטבעו לראות מכת חרב והרג. כי "הירא" הוא אשר לא יבטח, ויחזיר אותו מפני מיעוט בטחונו, "ורך הלבב" מפני חולש טבעו, כי ינוס או יתעלף:

<p align="center"><u>יהושע (פרק ח)</u></p> <p>(א) ויאמר ה' אל יהושע אל תירא ואל תחת קח עמך את כל עם המלחמה וקום עלה העי ראה נתתי בידך את מלך העי ואת עמו ואת עירו ואת ארצו:</p> <p>(ב) ועשית לעי ולמלכה כאשר עשית ליריחו ולמלכה רק שללה ובהמתה תבזו לכם שים לך ארב לעיר מאחריה:</p> <p>(ג) ויקם יהושע וכל עם המלחמה לעלות העי ויבחר יהושע שלשים אלף איש גבורי החיל וישלחם לילה:</p> <p>(ד) ויצו אתם לאמר ראו אתם ארבים לעיר מאחרי העיר אל תרחיקו מן העיר מאד והייתם כלכם נכנים:</p> <p>(ה) ואני וכל העם אשר אתי נקרב אל העיר והיה כי יצאו לקראתנו כאשר בראשנה ונסנו לפניהם:</p> <p>(ו) ויצאו אחרינו עד התיקנו אותם מן העיר כי יאמרו נסים לפניהם כאשר בראשנה ונסנו לפניהם:</p> <p>(ז) ואתם תקמו מהאורב והורשתם את העיר ונתנה ה' אלהיכם בידכם:</p> <p>(ח) והיה כתפושכם את העיר תציתו את העיר באש כדבר ה' תעשו ראו צויתי אתכם:</p> <p>(ט) וישלחם יהושע וילכו אל המארב וישבו בין בית אל ובין העי מים לעי וילן יהושע בלילה ההוא בתוך העם:</p>	<p align="center"><u>יהושע (פרק ז)</u></p> <p>(ג) וישבו אל יהושע ויאמרו אליו אל יעל כל העם כאלפים איש או כשלשת אלפים איש יעלו ויכו את העי אל תיגע שמה את כל העם כי מעט המה:</p> <p>(ד) ויעלו מן העם שמה כשלשת אלפים איש וינסו לפני אנשי העי:</p> <p>(ה) ויכו מהם אנשי העי כשלשים וששה איש וירדפום לפני השער עד השברים ויכו במורד וימס לבב העם ויהי למים:</p> <p>(ו) ויקרע יהושע שמלתיו ויפל על פניו ארצה לפני ארון ה' עד הערב הוא וזקני ישראל ויעלו עפר על ראשם:</p> <p>(ז) ויאמר יהושע אהה אדני ה' למה העברת העביר את העם הזה את הירדן לתת אתנו ביד האבדנו ולו הוא לנו ונשב בעבר הירדן:</p> <p>(ח) בי אדני מה אמר אחרי אשר הפך ישראל ערף לפני איביו:</p> <p>(ט) וישמעו הכנעני וכל ישרי הארץ ונסבו עלינו והכריתו את שמנו מן הארץ ומה תעשה לשמך הגדול: ס</p> <p>(י) ויאמר ה' אל יהושע קם לך למה זה אתה נפל על פניך:</p> <p>(יא) חטא ישראל וגם עברו את בריתי אשר צויתי אותם וגם לקחו מן החרם וגם נגבו וגם כחשו וגם שמו בכליהם:</p> <p>(יב) ולא יכלו בני ישראל לקום לפני איביהם ערף יפנו לפני איביהם כי היו לחרם לא אוסיף להיות עמכם אם לא תשמדו החרם מקרבכם:</p>
<p align="center"><u>יהושע (פרק א)</u></p> <p>(ה) לא יתיצב איש לפניך כל ימי חיך כאשר הייתי עם משה אהיה עמך לא ארפך ולא אעזבך:</p> <p>(ו) חזק ואמץ כי אתה תנחיל את העם הזה את הארץ אשר נשבעתי לאבותם לתת להם:</p> <p>(ז) רק חזק ואמץ מאד לשמר לעשות ככל התורה אשר צוה משה עבדי אל תסור ממנו ימין ושמאול למען תשכיל בכל אשר תלך:</p> <p>(ח) לא ימוש ספר התורה הזה מפיד והגית בו יומם ולילה למען תשמר לעשות ככל הכתוב בו כי אז תצליח את דרכך ואז תשכיל:</p>	

<p align="center"><u>שופטים (פרק ה)</u></p> <p>(ט) לבי לחוקקי ישראל המתנדבים בעם ברכו ה': (יב) עורי עורי דבורה עורי עורי דברי שיר קום ברק ושבה שביך בן אבינעם:</p> <p>(יג) אז ירד שריד לאדירים עם ה' ירד לי בגבורים:</p> <p>(יד) מני אפרים שרשם בעמלק אחריך בנימין בעממך מני מכיר ירדו מחקקים ומזבולן משכים בשבט ספר:</p> <p>(טו) ושירי ביששכר עם דברה ויששכר כן ברק בעמק שלח ברגליו בפלגות ראובן גדלים חקקי לב:</p> <p>(טז) למה ישבת בין המשפתיים לשמע שרקות עדרים לפלגות ראובן גדולים חקרי לב:</p> <p>(יז) גלעד בעבר הירדן שכן ודן למה יגור אניות אשר ישב לחוף ימים ועל מפרציו ישכון:</p> <p>(יח) זבלון עם חרף נפשו למות ונפתלי על מרומי שדה:</p> <p>(יט) באו מלכים נלחמו אז נלחמו מלכי כנען בתענך על מי מגדו בצע כסף לא לקחו:</p> <p>(כ) מן שמים נלחמו הכוכבים ממסלותם נלחמו עם סיסרא:</p> <p>(כא) נחל קישון גרפם נחל קדומים נחל קישון תדרכי נפשי עז:</p> <p>(כב) אז הלמו עקבי סוס מדהרות דהרות אביריו:</p> <p>(כג) אורו מרוז אמר מלאך ה' ארו ארו ישיבה כי לא באו לעזרת ה' לעזרת ה' בגבורים:</p> <p align="center"><u>רש"י</u></p> <p>(כג) אורו מרוז - אמרי לה כוכבא הוה ואמרי לה גברא חשיבא הוה והיה סמוך לנקום הנלחמה ולא צא: אמר מלאך ה' - אמר ברק בשליחותו של הקב"ה: יושביה - היושבים בצרבע אמות שלו צד' מאות שפוחיה שמתיה ברק למרוז: לעזרת ה' - כביכול שמי שהוא עוזר את ישראל כעוזר את השכינה:</p> <p align="center"><u>רד"ק</u></p> <p>(ט) לבי לחקקי ישראל - גדולי ישראל ושופטיו ומונהיגיו שהתנדדו צעם ללאת לנלחמה לבי ורלוני אליהם ואומרת אליהם זרכו השם שהכניע אויביכם לפיכך ונקראו הגדולים חוקקים שמשמין החקים צעם, ויש לפרש חוקקי ישראל סופריו וחכמיו אומרת להם שיצרכו הי על התשועה הזאת ופי' המתנדדים צעם ללמד להם תורה ונלות:</p> <p>(יז) ואומר לו, למה ישבת בין המשפתיים - והם מערכות וגדרות הלואן לשמוע שריקות עדרים כלומר יושב וצועח ולא חשבת לנלחמת ישראל אשר בארץ כנען ולא צאת לעזרת לנלחמה הזאת:</p> <p>(כ) מן שמים נלחמו - כל כך היה הנלחון גדול שנלחו ישראל חיל סיסרא כאלו מן השמים נלחמו עם סיסרא:</p> <p>(כג) אורו מרוז - שם עיר קרובה לנקום הנלחמה ולא צא לעזרה לפיכך קללה אותן אבל הרחוקים שלא צאו לא קללה אותם: אמר מלאך ה' - כמשמעו כי נציחה היתה דבורה ועל פי הגבואה אמרה זה וי"ת אמר ברק נביא דה':</p>
